

EKSAMEN I

5101 ÅRSREGNSKAP OG GOD REGNSKAPSSKIKK

I henhold til rammeplan for treårig revisorutdanning av 01.12.2005.

LØSNINGSFORSLAG

Fredag 6. mai 2011

kl. 0900 - kl. 1500

Ved løsning av oppgavene skal det henvises til aktuelle lovregler og regnskapsstandarder. Ta hensyn til skatt ved løsning av den enkelte oppgave med mindre det spesifikt fremgår av oppgaven at du skal se bort fra skatt.

OPPGAVE 1

(a) Først må det beregnes varekostnad og beholdningsendring varer i arbeid/ferdigvarer:

	Varekostnad	
	Beholdning IB	500 000
+	Varekjøp	15 000 000
-	Beholdning UB	-620 000
+	Nedskrivning ukurans UB	<u>20 000</u>
	Varekostnad	<u>14 900 000</u>

	Beholdningsendring VIA/FV	
	Beholdning IB VIA	350 000
	Beholdning IB FV	400 000
	Beholdning UB VIA	-470 000
	Beholdning UB FV	<u>-380 000</u>
		<u>-100 000</u>

Resultatregnskapet settes opp i samsvar med rskl § 6-1. Det er presisert i oppgaven at det ikke er permanente forskjeller. Skattekostnaden utgjør dermed 28 % av *resultat før skattekostnad*.

Salgsinntekter	<u>31 500 000</u>
Endring i beholdning av varer i arbeid og ferdige varer	-100 000
Varekostnad	14 900 000
Lønnskostnad	9 500 000
Annen driftskostnad	<u>5 000 000</u>
Sum driftskostnader	<u>29 300 000</u>
Driftsresultat	<u>2 200 000</u>
Netto finansposter	
Resultat før skattekostnad	<u>2 200 000</u>
Skattekostnad	<u>616 000</u>
Årsresultat	<u>1 584 000</u>

(b) Rskl § 5-4 2. ledd og NRS 8 God regnskapsskikk for små foretak punkt 4.1.2 gir små foretak anledning til å benytte variabel tilvirkningskost. Små foretak har fritt anledning til å velge hovedregelen om at varer skal vurderes til full tilvirkningskost (NRS 1 punkt 3.1). Rskl § 4-4 om “ensartede prinsipper, som skal anvendes konsistent over tid” bør også nevnes.

Varer i arbeid	IB	UB	Endring
Variabel tilvirkningskost	350 000	470 000	-120 000
Antall timer	250	340	
Indirekte faste kostnader per time	200	250	
Indirekte faste	50 000	85 000	-35 000
Full tilvirkningskost	400 000	555 000	-155 000

Ferdigvarer	IB	UB	Endring
Variabel tilvirkningskost	400 000	380 000	20 000
Antall timer	350	360	
Indirekte faste kostnader per time	200	250	
Indirekte faste	70 000	90 000	-20 000
Full tilvirkningskost	470 000	470 000	0

Total beholdningsendring			-155 000
--------------------------	--	--	----------

Effekt av endring regnskapsprinsipp	120 000		
-------------------------------------	---------	--	--

(c) Hovedregelen er at virkningen av endring regnskapsprinsipp skal beregnes og korrigeres på inngående balanse og effekten føres rett mot egenkapitalen (NRS 5 punkt 5). NRS 8 pkt 3.3.1 (jf rskl § 4-3) gir små foretak lov til å resultatføre effekten av endring i regnskapsprinsipp. Det er dog et krav at virkningen skal presenteres på egen linje etter ordinært resultat.

Salgsinntekter	31 500 000
Endring i beholdning av varer i arbeid og ferdige varer	-155 000
Varekostnad	14 900 000
Lønnskostnad	9 500 000
Annen driftskostnad	5 000 000
Sum driftskostnader	29 245 000
Driftsresultat	2 255 000
Netto finansposter	
Resultat før skattekostnad	2 255 000
Skattekostnad	631 400
Ordinært resultat	1 623 600

Virkning av prinsippendring	120 000
Skattekostnad av virkning av prinsippendring	<u>33 600</u>
Årsresultat	<u>1 710 000</u>

Det er tillatt et alternativ der skattekostnaden slås sammen til en post.

(d) I perioder med større kapasitetsutnyttelse enn normal kapasitet, skal indirekte faste kostnader beregnes ut fra faktisk utført produksjon (NRS 1 punkt 3.1). Kapasiteten er faktisk 25 % høyere enn normalt. Det vil si at timeprisen må reduseres med 20 % for å få fordelt de indirekte faste kostnadene på faktisk produksjon.

Varer i arbeid	IB	UB	Endring
Direkte	350 000	470 000	-120 000
Antall timer	250	340	
Indirekte faste kostnader per time	200	200	
Indirekte faste	<u>50 000</u>	<u>68 000</u>	<u>-18 000</u>
Sum	<u>400 000</u>	<u>538 000</u>	<u>-138 000</u>

Ferdigvarer	IB	UB	Endring
Direkte	400 000	380 000	20 000
Antall timer	350	360	
Indirekte faste kostnader per time	200	200	
Indirekte faste	<u>70 000</u>	<u>72 000</u>	<u>-2 000</u>
Sum	<u>470 000</u>	<u>452 000</u>	<u>18 000</u>

Total beholdningsendring	<u><u>-120 000</u></u>
--------------------------	------------------------

Effekt resultat før skattekostnad	-35 000
Effekt årsresultat	-25 200

(e) Studentene må vurdere om opplysningene om salgsverdien av røde kjøkkendører er hendelser etter balansedagen med regnskapsmessig konsekvens per 31.12.2010 eller ikke (NRS 3). Oppgaven sier at salget går tregt ut over høsten på det gamle kjøkken-sortimentet. Dette tilsier at selv om salgprisen først ble konstatert på våren 2011, hadde allerede hendelsen skjedd i 2010. Varene må nedskrives per 31.12.2010. Varene skal nedskrives til:

Salgsverdi	170 000
- Salgskostnader	20 000
Netto salgsverdi	150 000.

Administrasjonskostnader er fast kostnad som ikke påvirker netto salgsverdi (NRS 1 punkt 3.1)

(f) En så vesentlig nedskrivning for ukurans tilfredsstiller krav til å klassifiseres som særlig post (NRS 5 punkt 3). Det vil si at den skal presenteres på egen linje i resultatregnskapet.

OPPGAVE 2

Oppgaven kan løses på grunnlag av grunnleggende prinsipper i RL § 4-1. Kandidater bør også henwise til NRS (V) Resultatføring av inntekt.

(a) Oppgaven omhandler vurdering av opptjeningsprinsippet og returrett. Statistikken viser hvor mange som er returnert. Returen blir derfor en hendelse etter årsskiftet med regnskapsmessig konsekvens, jf. NRS 3 punkt 7.

På returnerte PC'er er ikke risiko og kontroll overført. Returretten gir dermed at opptjeningsprinsippet ikke er oppfylt for hvert enkelt salg, jf. NRS (V) Resultatføring av inntekt punkt 6.1.4

Resultatregnskap	Totalt	2009	2010
Bærbare PC-pakker		9/10	
Salgsinntekt	50 000	45 000	0
Varekostnad	25 000	22 500	
Bruttofortjeneste	25 000	22 500	0

Balansen (oppgaven spør ikke etter balanseposter):

Varebeholdning	2 500
Forskuddsbetalt fra kunder (Kortsiktig gjeld)	2 500

(b) Oppgaven omhandler sammensatt salg. Salg av Office-pakke og support er uavhengige leveranser og bør vurderes hver for seg, jf. NRS (V) Resultatføring av inntekt punkt 2.1 og 2.2. Hvor mye support kundene vil bruke er usikkert, og derfor bør beste estimat ut fra erfaringstall benyttes, det vil si 1,5 timer (kost på kr 600) jf. rskl §4-2.

Oppgaven oppgir ikke hva som er markedspris for hver av leveransene, så splitten må gjøres ut fra kost, jf NRS (V) punkt 5.2.

Resultatregnskap	2009	2010
Salgsinntekt	15 000	15 000
Varekostnad	9 000	
Lønn til support		9 000
Resultat	6 000	6 000

Balansen (oppgaven spør ikke etter balanseposter):

Avsetnings uopptjent inntekt (kortsiktig gjeld) 15 000.

Kandidater som hevder at dette er et spørsmål om størrelsen på avsetning etter sammenstillingsprinsippet bør også få uttelling. Beste estimat på supporten er det som statistisk blir utført og ikke det kunden har krav på. Rskl. § 4-1 nr 3 og § 4-2. Resultatet blir 12 000 og avsetning for support (kortsiktig gjeld) blir 9 000.

(c) Etter IAS 18 vil inntektsføringen være tilsvarende. Varesalg vurderes etter IAS 18 punkt 14 og tjenestesalget vurderes etter IAS 18 punkt 20.

OPPGAVE 3

(a)

Tillatte alternativer for anleggsmidler iht IAS 16:

- Anskaffelseskostmodell eller verdireguleringsmodell, jf IAS 16.29
- Anskaffelseskostmodellen fremgår av IAS 16.30
- Verdireguleringsmodellen fremgår av IAS 16.31 flg.

Valget må gjøres konsistent per klasse av anleggsmidler, jf IAS 16.36

Besvarelsen bør forklare at anskaffelseskostmodellen i utgangspunktet tilsvarer GRS.

Videre bør det omtales at verdireguleringsmodellen viser verdireguleringene over annen inntekt (other comprehensive income).

Tillatte alternativer for investeringseiendommer, jf IAS 40.30:

- Anskaffelseskostmodell, jf IAS 16.30 og
- Virkelig verdimodell, jf IAS 40.33 flg.

Valget må gjøres konsekvent for alle selskapets investeringseiendommer, jf IAS 40.32A.

b) Bygg som er seksjonert, behandles som separate bygg, jf. IAS 40.10. Det betyr at den ene delen faller inn under IAS 16 (eierbenyttet) og den andre under IAS 40 (utleie).

(c) Det er ikke aktuelt å dekomponere utleiebygg når en benyttet virkelig verdimodellen, jf IAS 40.50a. Derimot er dette aktuelt under en anskaffelseskostmodell etter IAS 16.43.

(d)

	2011	2012	2013
<u>Virkelig verdi-modell</u>			
IB	22.000.000	23.000.000	25.000.000
Avskrivning	0	0	0
Verdijustering	1.000.000	2.000.000	1.000.000
UB	23.000.000	25.000.000	26.000.000

Det foretas ingen avskrivning. Verdijusteringen vises over ordinært resultat, jf IAS 40.35.

(e)

	2011	2012	2013
<u>Verdijusteringsmodell</u>			
IB	22.000.000	21.450.000	25.000.000
Avskrivning	550.000-	550.000-	657.900-
Verdijustering	0	4.100.000	0
UB	21.450.000	25.000.000	24.342.100

Avskrivningen i 2011 er basert på 2,5 % årlig lineær avskrivning.

Avskrivningen i 2013 er basert på kr 25.000.000 over 38 år.

En meget god besvarelse tar med at verdijusteringen i 2012 skal vises over andre inntekter (other comprehensive income), jf IAS 16.39. Det samme bør foretas for meravskrivningen i 2013 på kr (657.900 – 550.000) = kr 107.900.

(f) Kandidaten skal her nevne verdireguleringsfond iht IAS 16 og fond for urealiserte gevinster etter aksjeloven § 3-3a. Disse dekker i utgangspunktet de samme verdijusteringer, men vil ikke være 100% like. Det er ikke krav til dobbel avsetning (ikke både-og).

OPPGAVE 4

(a) Selskapet har en utsatt skattefordel pr 01.01.2x10 på kr (1 mill x 0,28 =) 280.000.

Kriteriene for å kunne balanseføre denne framkommer av **NRS Resultatskatt pkt 2.4** og forutsetter at selskapet kan sannsynliggjøre framtidig inntjening gjennom ordinær drift, salg av eiendeler med skattepliktig gevinst eller inngår i et konsern hvor det er realistisk med konsernbidrag.

Kriteriene er de samme for små foretak, selv om disse kan velge å se bort fra utsatt skattefordel i et slikt tilfelle, jf NRS 8 pkt. 4.3.1.2 og pkt. 6.1.1.2.1.

(b) Skattekostnaden i 2x10 kan beregnes og vil framkomme slik:

Regnskapsmessig resultat	600.000	
+ Permanente forskjeller	150.000	
- Endring SØMF	<u>400.000-</u>	
	350.000	
- Framførbart underskudd 1.1	<u>1.000.000-</u>	
Underskudd til framføring 31.12	650.000-	
Betalbar skatt	0	
Utsatt skattefordel 1.1	280.000	
Utsatt skattefordel 31.12	<u>70.000-</u>	(250.000 x 0,28)
Reduksjon utsatt skattefordel	210.000	
Årets skattekostnad:		
Betalbar skatt	0	
Årets endring utsatt skatt	<u>210.000</u>	
Sum skattekostnad	210.000	

(c) Årsresultat etter skatt framkommer slik:

Regnskapsmessig resultat før skatt	600.000
Årets skattekostnad	<u>- 210.000</u>
Årsresultat	390.000

(d) Dersom Optimisten AS ikke hadde oppført den utsatte skattefordelen i årsregnskapet ville årsresultat før og etter skatt vært likt, **dvs kr 600.000**. Dette fordi selskapet ikke tidligere år hadde inntektsført den utsatte skattefordelen (skatteinntekt).

(e) Årsresultat før skatt ville ha økt med kr 120.000 til kr 720.000

SØMF ville ha økt med kr 120.000 til kr 520.000

PF ville ha blitt redusert med kr 50.000 til kr 100.000

Regnskapsmessig resultat	720.000	
+ Permanente forskjeller	100.000	
- Endring SØMF	<u>520.000-</u>	
	300.000	
- Framførbart underskudd 1.1	<u>1.000.000-</u>	
Underskudd til framføring 31.12	700.000-	
Betalbar skatt	0	
Utsatt skattefordel 1.1	280.000	
Utsatt skattefordel 31.12	<u>50.400-</u>	(180.000 x 0,28)
Reduksjon utsatt skattefordel	229.600	
Årets skattekostnad:		
Betalbar skatt	0	
Årets endring utsatt skatt	<u>229.600</u>	
Sum skattekostnad	229.600	

OPPGAVE 5

Del 1 Konsernregnskap

(a) Merverdianalyse:

Merverdianalyse	100 %	80 %	20 %
Balanseført EK	750 000,00	600 000,00	150 000,00
Merverdi AM	750 000,00	600 000,00	150 000,00
Utsatt skatt	(210 000,00)	(168 000,00)	(42 000,00)
	-	-	-
	1 290 000,00	1 032 000,00	258 000,00
Anskaffelseskost		1 200 000,00	
Goodwill		168 000,00	

(b) I konsernregnskapet korrigerer vi anleggsmidlets verdi slik at situasjonen blir som et kjøp av innmat. Dette innebærer at vi justerer verdien til virkelig verdi og samtidig korrigerer avskrivningene iht. sammenstillingsprinsippet. Dersom vi skulle avskrive over 10 år, ville vi måtte avskrive 6 år etter at anleggsmidlet var tatt ut av bruk (ev. solgt). Dette gir feil sammenstilling iht. sammenstillingsprinsippet.

(c) Konsernbalansen på oppkjøpstidspunktet:

	Ton AS	Slepen AS			Konsern
	01.01.2010	01.01.2010	Debet	Kredit	01.01.2010
Goodwill			168 000		168 000
Anleggsmidler	3 000 000	2 250 000	750 000		6 000 000
Tomt - merverdier			-		-
Aksjer i datter	1 200 000			1 200 000	-
Omløpsmidler	3 050 000	-	-		3 050 000
Sum eiendeler	7 250 000	2 250 000			9 218 000
Aksjekapital	800 000	500 000	500 000		800 000
Annen egenkapital	200 000	250 000	250 000		200 000
Minoritetsinteresse				258 000	258 000
Utsatt skatt				210 000	210 000
Gjeld	6 250 000	1 500 000			7 750 000
	-	-		-	-
Sum gjeld og egenkapital	7 250 000	2 250 000	1 668 000	1 668 000	9 218 000

(d) Konsernregnskap pr 31.12.10:

	Ton AS 2010.	Slepen AS 2010.			Konsern 31.12.2010
Salgsinntekter	4 750 000	4 000 000	650 000		8 100 000
					-
Kostnader ekskl. avsk.	2 400 000	2 950 000	75 000	650 000	4 775 000
Avskrivninger GW			33 600,0		33 600
Avskrivninger	600 000	300 000	187 500	-	1 087 500
Driftsresultat	1 750 000	750 000			2 203 900
Netto finanskostnad	-	-			-
Resultat før skattekostnad	1 750 000	750 000			2 203 900
Skattekostnad	490 000	210 000	182 000	255 500,0	626 500
Årsresultat	1 260 000	540 000		222 600,0	1 577 400
Utbytte	1 000 000	-	1 128 100	1 128 100	
Til minoriteten				(77 400,0)	77 400,0
Konsernresultat				300 000,0	1 500 000,0

	Ton AS 31.12.2010	Slepen AS 31.12.2010			
Goodwill			168 000	33 600,0	134 400
Anleggsmidler	5 400 000	2 750 000	750 000	187 500	8 712 500
Tomt - merverdier			-	-	-
Aksjer i datter	1 200 000			1 200 000	-
Omløpsmidler	2 400 000	250 000	-	75 000	2 575 000
Sum eiendeler	9 000 000	3 000 000			11 421 900

Aksjekapital	800 000	500 000	500 000		800 000
Annen egenkapital	460 000	790 000	550 000		700 000,0
Minoritetsinteresse				335 400,0	335 400
Utsatt skatt (utsatt skattef.)			255 500	392 000	136 500
Gjeld	6 250 000	1 500 000			7 750 000
Betalbar skatt	490 000	210 000			700 000
Skyldig utbytte	1 000 000	-	-	-	1 000 000
Sum gjeld og egenkapital	9 000 000	3 000 000	2 223 500	2 223 500	11 421 900

	100 %	80 %	20 %
Res. Datter	540 000,00	432 000,00	108 000,00
Salg nedst.	(50 000,00)	(50 000,00)	
Salg oppst.	(25 000,00)	(20 000,00)	(5 000,00)
		-	-
Avsk. merverdi AM	(187 500,00)	(150 000,00)	(37 500,00)
	-	-	-
		-	-
Justert utsatt skatt	73 500,00	61 600,00	11 900,00
Resultat før GW-avsk.	351 000,00	273 600,00	77 400,00
Avsk. GW		33 600,00	
Majoritet		240 000,00	

(e) Avsatt utbytte på 200 000 i datterselskapet:

Utbytte til majoritet   kr 160 000

Dette elimineres, og har følgelig ingen effekt på majoritetens egenkapital.

Utbytte til minoritet   kr 40 000

Reduserer minoritetens andel av egenkapitalen til 295 400 (335 400 – 40 000)

Del 2 Fusjon

(f) Etter fusjonen vil selskapet har følgende virkelig verdi:

Ton AS	kr 2 250 000	(utgjør 60 %)
Slepen AS	kr 1 500 000	(utgjør 40 %)
Totalt	kr 3 750 000	

Dette tilsier at aksjekapitalen til Ton AS må økes til 1 333 333. Økningen er følgelig lik 533 333. Vi får dermed følgende løsning:

	Ton AS	Slepen AS		Fusjons-
	01.01.2010	01.01.2010		balanse
Anleggsmidler	3 000 000	2 250 000		5 250 000
Omløpsmidler	4 250 000			4 250 000
Sum eiendeler	7 250 000	2 250 000		9 500 000
Aksjekapital	800 000	500 000	33 333	1 333 333
Overkursfond				-
Annen egenkapital	200 000	250 000	(33 333)	416 667
Gjeld	6 250 000	1 500 000		7 750 000
Sum gjeld og egenkapital	7 250 000	2 250 000		9 500 000

Gode studenter påpeker at kontinuitetsdifferansen er positiv: 750 000 – 533 333 > 0.

Del 3 Valuta

(g) Valutalån:

Lånetidspunktet:	100 000 pund * 8,80	kr 880 000
Virkelig verdi 31.12	100 000 punkt * 9,20	kr 920 000
Urealisert tap (uten valutatermin)		kr 40 000
Valutatermin	100 000 pund * 9,00	kr 900 000

Dette medfører at lånet får en balanseført verdi på kr 900 000, og at det føres kr 20 000 som en finanskostnad i resultatregnskapet (ikke kr 40 000).

Små foretak kan se bort fra sikring, og vurdere postene hver for seg (RL § 4-1). Andre kan velge mellom brutto og nettoføring, jf. FNRS om finansielle instrumenter. På den annen side er FNRS ikke pensum, og vi kan ikke trekke for de som ikke skriver noe om brutto og nettoføring.